УКРАЇНСЬКИЙ
2414
МУЗЕЙ-АРХІВ

UKRAINIAN NEWS

Передплата і пересилання: поштамт Ulm / Donau

Виходить двічі на тиждень: у середу і суботу.

Дозволений: Autorized by European Com. Civil Affairs Division - APO 757 - AG 383.7 - GEC-AGO - 14. July 1947

Гроші пересилати: Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm.

Ціна на місяць з поштовими витратами 8НМ. Часопис висилається після одержання грошей.

Українські Вісті

Ціна — Preis 1.— RM.

UKRAINISCHE ZEITUNG

Verlags- und Versandpostamt: ULM (Donau)

Erscheint zweimal wöchentlich: Mittwoch und Samstag

Lizenz: Autorized by European Com. Civil Affairs Division - APO 757 - AG 383.7 - GEC-AGO - 14. July 1947

Zahlungen: Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- u. Wechselbank, Fil. Neu-Ulm

Bezugspreis: Durch Postbezug im Monat RM 8.— ausschl. Zustellgebühr. Das Abonnement ist im voraus zahlbar.

Субота, 28. лютого, 1948 р. — Число 18 (170) Рік IV ✦ ✦ ✦ ✦ Samstag, 28. Februar 1948 — Nr. 18 (170) Jahrgang IV

Напруження в совєтсько-турецьких взаєминах послабло

АНКАРА (РШт). 26 лютого. Вістка про призначення до Туреччини нового совєтського посла викликала в турецькій столиці почуття відпруження у совєтсько-турецьких взаєминах. Як відомо, останнього совєтського посла відкликано з Анкари 18 місяців тому. Отож призначення нового совєтського посла розцінюють, як ознаку відновлення нормальних взаємин між обома країнами.

Інцидент у Відні

ЛОНДОН (АП). 24 лютого. З нагоди 30 роковин червоної армії і фльоти міністер збройних сил СССР маршал Н. Булганін виступив у понеділок з промовою. Він знов обвинувачував „американських монополістів і їхніх англо-французьких прибічників" у тому, що вони „кують пляни третьої світової війни".

ВІДЕНЬ (АП). Під час урочистого відзначення 30 роковин червоної армії у віденській ратуші совєтський військовий губернатор в Австрії генерал-майор В.Курасов у суботу заявив, що імперіялістичні держави витрачають мільйони долярів на підпалювання нової війни проти Совєтського Союзу. На знак протесту проти такої образливої заяви брітанський та американський дипломатичні представники у Відні залишили збори.

ЛОНДОН (РШт), 26 лютого. Міністер закордонних справ Бевін учора підкреслив, що він схвалює поведінку брітанського дипломата у Відні. Міністерство готує тепер протест проти висловлювань Курасова.

Бенеш закликає зберігати спокій

Урядова криза в Чехо-Словаччині — Напруження Братислава — Прага — Переговори між комуністами і соціялістами

ПРАГА (Дена-Ройтер). 24 лютого. В понеділок, після відкладення засідання парляменту на невизначений час, президент Чехо-Словацької республіки звернувся до народу з закликом — з огляду на теперішню кризу — зберігати спокій. Як виходить з повідомлень американської пресової агенції АП, Бенеш виступить незабаром з радіопромовою, щоб відповісти на тисячі листів з усіх частин Чехо-Словаччини, в яких дописувачі подають свої пропозиції про вихід з кризи. До самого кінця він не відступить з своїх дотеперішніх позицій, — сказав Бенеш. Якщо це так і його погляд переможе, то міністри народніх соціялістів, словацьких демократів і католицької народньої партії будуть змушені залишитись в уряді.

Озброєна машиновими пістолями і ґвинтівками поліція безпеки захопила в понеділок головне бюро чехо-словацької національно-соціяльної партії; перед парляментом, чужоземними посольствами і чехо-словацькою радіостанцією виставлено озброєні пости. Студентський Союз склав у понеділок заяву, в якій студенти обіцяють боротись за парляментарний уряд, хоч би навіть їх чекали переслідування, як 1939 року, коли німці зачинили університети і стратили тисячі чеських студентів.

У вівторок словацька партія повідомила президента, що в Словаччині заступник міністер-президента Ґустав Гусак перебрав до своїх рук усі повноваження і розпорядився, щоб відтепер партія словацьких демократів не належала до національного фронту і щоб її прибічники залишили свої міністерські пости в напівавтономній словацькій державній Ралі. В понеділок увечорі був припинився телефонний зв'язок між Братиславою і Прагою.

ПРАГА (Дена-Ройтер). Орган народньо-соціялістичної партії „Свободне Слово" пише, що партія „безастережно" обстоює принцип такого уряду, який базується на парляменті і національному фронті, тобто такий, яким він вийшов з останніх виборів

Так само й чехо-словацькі соціял-демократи, що, поруч з комуністами і безпартійними міністрами, ще залишились в уряді, вирішивши підтримувати комуністів, наполягали на тому, щоб усі партії були й надалі репрезентовані в національному фронті.

ПРАГА (Радіо-Мюнхен). 25 лютого. Урядова криза в Чехо-Словаччині триває далі. Міністер-президент Ґотвальд повідомив про переговори між комуністами і соціялістами з приводу теперішньої ситуації в Чехо-Словаччині.

Вотум довір'я Шуманові

ПАРИЖ (Дена). 24 лютого. У зв'язку з вилученням з обігу банкнота вартістю 5000 франків прем'єр-міністер Шуман попрохав у суботу вотум довір'я. У вівторок увечорі 291 голосом проти 268 (39 депутатів утрималися) парлямент висловив йому — це вже шостий раз — вотум довір'я.

Скандінавія і Маршал'в плян

ОСЛЬО (Дена). 25 лютого. Міністри закордонних справ Данії, Швеції, Норвеґії, та Ісляндії на своїй конференції в понеділок подали до відома, що їхні країни візьмуть участь у Маршаловому пляні і організаційному комітеті сприяння економічній співпраці 16 европейських країн, учасників цього пляну.

СССР — посередник у Китаї?

НАНКІН (ЮП). 24 лютого. Як заявляють з добре поінформованих джерел, Совєтський Союз неофіційно вислав побажання перебрати на себе ролю посередника між китайськими комуністами і національним урядом. Щоправда, під умовою, що китайські комуністи мали б одержати контроль над урядом і збройними силами Китаю. Генералісимус Чанкайшек нібито дав дозвіл відповідальним урядовцям свого уряду нав'язати безпосередній контакт з комуністичними представниками. Американський посол у Нанкіні Л. Стюарт сказав, що найліпшим вирішенням внутрішньої проблеми Китаю було б відновлення мирних переговорів між націоналістами і комуністами.

Американські офіцери вишколюють нові формації китайскої національної армії; в Цінґтау і Формозі таємно споруджуються тепер американські опірні пункти, — так заявив, за повідомленням АП, Генрі Воллес. З його слів виходить, нібито в Китаї разом завербовано на працю 25.000 вояків американських збройних сил.

НАНКІН (ЮП). Після того, як державний секретар Маршал висловився за надання 570 мільйонів долярів для економічної допомоги Китаєві, з кіл зовнішньополітичного комітету палати депутатів повідомляють, що до Китаю пливуть нові американські військові достави, між іншим, 80 бойових літаків.

Значення Далекого Сходу

ДЕТРОЙТ (Ндф). 25 лютого. Американський уряд переслідує в Китаї політику, яка загрожує перешкодити на Далекому Сході тому, чого прагне досягти Маршалів плян в Европі. Так сказав республіканський сенатор Тафт. В своїй промові перед членами Економічного клюбу він підкреслив, що вся Манджурія потрапить до рук комуністів, якщо не вжити негайно рішучих заходів. США повинні б так само, як це вони зробили в Греції, постачати національному китайському урядові зброю й амуніцію, щоб він міг чинити спротив комуністичним збройним силам у Манджурії.

Воллес проти допомоги

НЬЮ-ЙОРК (АФП). 23 лютого. Колишній віце-президент США Генрі Воллес учора заявив: ця вимога президента Трумена надати урядові Чанкайшека 570 млн. долярів кредиту становить собою, мовляв, нову фазу американського втручання в фінансову політику Китаю.

Ці інтервенції вже нібито коштували Сполученим Штатам чотири мільярди долярів і дружби мільйонів китайців. На думку Воллеса, пропонована Китаєві допомога призначена не на придбання необхідних харчових продуктів, а на фінансування закупу зброї.

„Демократичний народній фронт" у Румунії

БУКАРЕШТ (ЮП). 24 лютого. На прикінцевому засіданні конґресу робітничих партій міністер оборони Георгі Дей (комуніст) подав до відома про утворення нового „демократичного народнього фронту" чотирьох прокомуністичних партій. Крім того, румунські комуністи й соціялісти офіційно об'єдналися в єдину партію. Екскороля Михайла позбавлено прав румунського громадянства, бо він нібито ширить наклепи на Румунію.

Німецькі меншини в Югославії

БЕОҐРАД (Дена-Ройтер). 24 лютого. Як повідомив у понеділок представник югославського міністерства закордонних справ останні 100 000 осіб німецьких меншин у Югославії (так званих „фольксдойчів") — до війни їх було там приблизно 500 000—вже звільнено і їм призначено місця праці й осідку в Югославії. Невідомо, чи якась кількість цих тепер вільних німців набуде, зрештою, прав югославського громадянства, чи ж Югославія наполягатиме на їхньому безумовному виселенні.

Новий „народній конґрес"

БЕРЛІН (Дена). 24 лютого. Д-р Теодор Бругш відкрив тут у суботу, в присутності понад 700 делеґатів, „народній конґрес єдности і справедливого миру", як пролог до „другого німецького народнього конґресу", що відбуватиметься 17 і 18 березня.

Лондонські наради... протести СССР і сателітів

ЛОНДОН (АП). 24 лютого. Сполучені Штати, Великобрітанія і Франція почали в понеділок у Лондоні свої наради з приводу майбутнього західньої Німеччини і ролі, яка припаде на її частку в рамках Маршалового пляну відбудови Европи. Учасники нарад гадають, що не слід віддаватися занадто великим сподіванням щодо всебічности і швидкого укладення угоди. Кожне рішення може мати лише тимчасовий характер.

ЛОНДОН (Дена). 24 лютого. За повідомленням АП, у понеділок розіслано запрошення до країн Бенелюксу взяти участь в обговоренні тих німецьких питань, які їх цікавлять.

ВАШІНҐТОН (Дена-ІНС). 24 лютого. Польща, Югославія і Чехо-Словаччина склали в понеділок протест американському урядові проти конференції трьох держав з приводу майбутнього західньої Німеччини. Такий самий протест передано брітанському урядові. Як повідомляє АФП Великобрітанія відхилила совєтську протестаційну ноту такого ж змісту.

Останні новини

Комуністичне ґвалтування Чехо-Словаччини

ПРАГА (ББТ, РШт). 26 лютого. Комуністичний міністер-президент Ґотвальд повідомив учора про утворення нового чехо-словацького уряду, до якого нібито ввійшли всі партії народнього фронту. Насправді ж новий уряд лише за назвою „уряд народнього фронту", бо склад його такий: міністер-президент—комуніст Ґотвальд, 2 чи 3 його заступники теж комуністи, 9 інших міністрів—комуністи, а решту (12 міністрів) становлять соціялдемократи лівого крила і прокомуністичні елементи інших партій.

Так починав Гітлер...

ПРАГА (ББС). 26 лютого. На знак пошани до нового уряду міністер внутрішніх справ наказав вивісити на 3 дні прапори на всіх будинках. Комуністи влаштовували вчора в Празі й інших містах разом з частинами т. зв. робітничої партії, паради. У всіх частинах країни почались очисні акції проти опозиції, головно проти службовців вільних професій і робітників. Її колишніх міністрів вилучено з національного фронту; серед них кол. заступник міністер-президента Зенкель і кол. міністер зовнішньої торгівлі Рибка.

Вчора ввечорі студенти влаштували в Празі маніфестацію проти нового уряду. Вони йшли в напрямі до резиденції президента Бенеша, вигукуючи „Хай живе Республіка!" Прикладами рушниць поліція розігнала демонстрацію. Заарештовано 50 осіб.

... і так діють комуністи

ЛОНДОН (ББС, РШт). 26 лютого. В своєму сьогоднішньому числі „Манчестер Ґардієн" пише, що це вже вдруге за останні 10 років Чехо-Словаччина втратила свою незалежність. Першого разу спричинником цього була Німеччина, а тепер Росія.

Перебрати ключеві позиції в уряді ще до травневих виборів — ось причини поспіху чехо-словацьких комуністів. Така вже їхня звична метода.

Італійський часопис „Ільмементо" зазначає, що „третя сила" в Чехо-Словаччині була потужним фактом, і тому їй завдано удару.

Пропозиції про зустріч Сталіна з Труменом

ПАРИЖ (Дена-Ройтер).24 лютого. Французький часопис правого напрямку „Л'Інтрансіжан" помістив у понеділок повідомлення свого лондонського кореспондента про совєтську пропозицію влаштувати в Стокгольмі зустріч Сталіна з Труменом. Як виходить з повідомлення, між совєтським представником генералом Малініним та політичним радником генерала Клея Робертом Морфі провадились переговори. Але, коли вони не дали ніяких наслідків, Малінін раптово нібито запитав: „А чому б не влаштувати зустрічі Сталіна з Труменом?" За повідомленням, совєтський представник заявив, що Трумен не поїде до Москви, а Сталін не поїде до Вашінґтону. Отож найкращим рішенням здається Стокгольм. „Інтрансіжан" до цієї інформації додає, що він її публікує, не боячись спростовання.

ВАШІНҐТОН (РШт). 25 лютого. На засіданні зовнішньополітичного комітету Воллес запропонував, щоб Трумен зустрівся з Сталіном, і таким чином вони вдвох обговорили всі спірні питання, від полагодження яких залежить справа світового миру.

Жидівсько-арабська війна

ЄРУСАЛИМ (Дена-Ройтер). 24 лютого. У неділю вранці в Єрусалимі стався найбільший вибух за весь час заворушень у Святій Землі. Будинок жидівських профспілок перетворився на купу руїн, що поховала під собою багато жертв. Досі відкопано 42 забитих і 120 поранених, але ця кількість, очевидно, ще збільшиться. Новий вибух стався того таки дня по обіді, жертвою замаху стала цього разу брітанська військова автомашина: загинули п'ять осіб і 6 поранено. Невидимий снайпер обстріляв групу брітанських вояків, між ними одного польового священика; серед вояків є вбиті і ранені. У вівторок висаджено в повітря відділ матерів Єрусалимської урядової лікарні. При цьому заподіяно значної шкоди.

В той час, як жидівські пожежні дружини і брітанські армійські з'єднання намагались погасити пожежі, спричинені вибухами, підсилено брітанську охорону, бо анти-брітанські настрої ширяться, і, крім того, одна крайня жидівська організація звалює вину на англійців. Вона видала наказ убивати—на знак відплати—всіх брітанських вояків, що потраплять до жидівського кварталу.

Заявивши про відплату за жидівський бомбовий замах у Рамле, під час якого поранено 32 арабів і вбито 6, провідник єрусалимських арабів Абдул Кодер Гуссейні взяв на себе відповідальність за вибух на одній єрусалимській вулиці, під час якого вбито приблизно 50 осіб і заподіяно великої шкоди. На всі жидівські замахи араби відповідатимуть, мовляв, ще різкішими заходами

Генерал Маркос — ватажок грецьких партизанів (зліва) і Тоґлятті — вождь італійських комуністів (справа) в карикатурі маляра Дена-Муссіль-Більд.

Новий переселенський центр

Як відомо, досі в Баварії був лише один переходовий еміґраційний табір, через який переходили всі скитальники, які з Німеччини виїжджали в інші країни чи порядком вербування на працю, чи за афідавітами. Цей табір був у Мюнхені, в Функ-Казерне.

Останнім часом, у зв'язку з розгортанням еміґрації на широку скалю, недостатність одного лише еміґраційного пропускника стала очевидністю. Тому Головна квартира ІРО вирішила створити в американській зоні ще два-три переходових еміґраційних табори-пропускники, зокрема в найближчому часі в Авґсбурзі, в Інфантері-Казерне, де дотепер був польський табір. Цей новий resettlement Center (переселенський центр) стоятиме під загальним керівництвом Авґсбурзького Ареа) (дистриктовий Відділ ІРО) на чолі з директором п. **Томасом** і його заступником — п. **Стоттом** і охоплюватиме чималий район, де скупчена велика кількість скитальників, зокрема українців. Новий центр обслуговуватиме всі скитальські табори таких пунктів: Авґсбурґ, Новий Ульм, Ділінґен, Меммінґен, Кемптен, Бад-Верісгофен, Ляйпгайм, Ляндсберґ, Лехфельд, Нойбурґ.

Бажаючи запобігти тим недотягненням і хибам, що мали місце в переходовому таборі Функ-Казерне в Мюнхені, хибам, на які справедливо нарікали його мешканці, керівництво Авґсбурзької Ареа підійшло до справи організації нового переселенського (переходового) табору шляхом широкого ознайомлення і контакту з скитальниками, насамперед через діпі-пресу. Для цього були запрошені на 20 лютого в Авґсбурґ до Інфантері-Казерне представники всіх еміґрантських часописів, що виходять у Швабії. Тут журналістів, що прибули в кількості кільканадцять осіб (найчисленніше були представлені балтійці, від українців було троє: від „УВ", „Н.Життя" і „Пугу", від поляків — 1), докладно поінформовано про організацію майбутнього переходового табору і дано відповіді на цілий ряд питань, що цікавили представників преси. Вияснилось, що керівництво табору вже зформоване: це п. **Дельк**, п. **Фільс** і п. **Клеманіс**, які відатимуть адміністративно-бюровою частиною: реєстрація еміґрантів, дослідження їх медичне і фахове (табір матиме цілий ряд кабінетів), оформлення документації, транспортування. Безпосередньо мешканцями табору, їх розміщенням, харчуванням тощо опікуватиметься п. **Сусекий**.

Як вдумливо і поважно підходить Авґсбурзька Ареа на чолі з п. п. Томасом і Стоттом до справи, показує те, що обслуговний персонал табору добирається в кількості 180 осіб шляхом ретельної перевірки тих 476 кандидатів різних національностей, що згосилися на працю.

Організовуваний переходовий табір перепускатиме еміґрантів до всіх країн, крім США. Для останніх залишається табір Функ-Казерне в Мюнхені.

Серед питань, поставлених журналістами, чолові були такі:

1. Як буде з масовою еміґрацією?

Відповідь: В міру того, як будуть запотребовання з тої чи іншої країни, ІРО всіляко допомагатиме реалізувати виїзд. Проте, на жаль, ІРО не має змоги вплинути на уряди держав, щоб вони поспішили з прийняттям до себе скитальців.

2. Як буде з переселенням так званих приватників?

Відповідь: Приватників залагоджується тих, що мають опіку ІРО, через ті табори, що до них територіяльно ближче, незалежно від національности інтересанта.

3. Чому так довго іноді доводиться переселюваним чекати на виїзд з Німеччини, живучи в переходових таборах?

Відповідь: Справа в транспортних засобах. Нині ІРО вживає заходів, щоб мати в своєму розпорядженні для перевозу скитальців 12 пароплавів. Це вимагає великих коштів, бо утримання пароплава з обслугою коштуватиме 4 000 фунтів стерлінґів денно.

Наприкінці організатори табору показали журналістам приміщення для бюр, кабінетів, майбутні житлові кімнати переселюваних то що — і пообіцяли, з метою вчасної інформації еміґрантського загалу, щотижня надсилати часописам діпі-преси бюлетені з найпотрібнішими відомостями з ділянки переселення.

Б. С

Важливе й актуальне вияснення

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Свого часу ми дали змогу висловитися проф. Герасименкові з приводу наукової праці історика професора Оглоблина, хоча й не поділяли його поглядів. Але ми були певні також того, що виступ проф. Герасименка спричиниться до вияснення важливого питання: як належить ставитися і як оцінювати діяльність наших науковців і культурно-громадських працівників за років і в умовах перебування під совєтським окупантом? (Бож в суті справи йдеться саме про це, а не лише про особу одного професора-історика).

Наше передбачення виправдалось: статті про боротьбу двох культур в „УВ", „Відкритий лист українських істориків" і, нарешті, авторитетна „Заява" наших трьох найвищих науково-культурних установ дають вичерпне вияснення даного принципового питання яке в наших еміґраційних умовах дуже актуальне і при найменшому викривленні справді призводило б до шкідливих чвар і непотрібного ворогування в колах нашої наукової громадськости. Редакція вважає друковану нижче „Заяву" за один з найцінніших конструктивних документів нашої сьогоднішньої громадської думки.

З А Я В А

В газеті „Українські Вісті", ч. 73 (131) 1947 р. було поміщено „Відкритий лист до українських наукових установ" проф. П. Герасименка під заголовко „Чи справді українська наука?" Автор листа обвинувачує проф. О. Оглоблина в „москвофільстві" в „фальшуванні історичної правди" і звертається до українських істориків та наукових установ з прилюдним запитом, чи вони вважають, що цього роду писання репрезентують українську справу і українську науку.

Відкритим листом, зверненим до української преси, наші історики та науковці показали, як позитивно вони дивляться на наукову діяльність проф. Оглоблина. З свого боку, підписані наукові установи, вважаючи на те, що в останній час мав місце ще ряд інших виступів проти декого з українських вчених (на зборах, з'їздах тощо) визнають за свій обов'язок звернути увагу українського суспільства на еміґрації на слідуюче:

1. До громадської і наукової діяльности українських громадян, що жили під совєтською владою, належить становитись як до питання, що потребує дуже обережного підходу. Глибоко невірним і помилковим є ставити однакові вимоги до громадянина вільної держави і до громадянина країни з режимом найстрашнішого в історії світу поневолення. В ряді випадків громадяни СССР мали вдавати з себе „льояльних підданих", рятуючи цим самим від смерти, мук і заслання не тільки себе, але й свої родини й інших пов'язаних з ними осіб.

2. Українське суспільство на еміґрації завжди має пам'ятати, що такі виступи вносять елементи роздору в його ряди, що є здебільшого на руку лише тому чинникові, в інтересі якого є всіляко послабити українську політичну еміґрацію. Абстраґуючи від справи з виступом проти проф. Оглоблина, підписані установи вважають, що в ряді випадків надхненниками цькування окремих українських діячів і вчених можуть бути прямі аґенти ворожої нам влади.

3. У випадкові критики позицій проф. Оглоблина впадає в очі виразна необізнаність автора критичної статті з предметом, про який він пише. Підписані установи певні, що українська наука в даний час перебуває вже на такому щаблі розвитку, який в засаді вимагає фахових, ґрунтовних оцінок спеціялістами з даного чи, принаймні, спорідненого фаху.

УВАН
Л. Білецький в. р.
НТШ
В. Кубійович в. р.
УВУ
І. Мірчук в. р.

СССР допомагає китайським комуністам

ЛОНДОН (ББС). Комуністичні війська досягли околиць міста Мукден — столиці Манджурії. Коло 3-4 тисяч чоловік розпочали наступ на місто. — Урядові війська переґруповуються до контрнаступу. Лондонський „Таймс" пише, що комуністи попереднього року зміцнили свої позиції, тоді як національні війська не здобулися на жадний успіх. Далі часопис висловлює побоювання, що бої в Китаї можуть привести до інтервенції ривалізуючих великодержав. До Манджурських портів Порт-Артур і Дайрена прибуло, згідно з повідомленням Дена-ІНС, велике посилення совєтських військ. Тепер там стаціонує понад 100.000 совєтських солдатів.

Іван ГЛАДУН

Вони вчили мене зради

11

Ми вже були недалеко від міліції, коли я сказав хлопцеві, щоб він тікав.

— О ні,—відказав він,—я завжди сиджу в районі. Там тепло, затишно і ніхто мене не турбує.

Міліціонери вже знали його. Район завжди був наповнений подібними дітьми. Один із міліціонерів сказав мені, що проблема безпритульних стає чимраз загрозливішою, і уряд уже намічає ряд міроприємств для подолання цього соціяльного зла.

На початку травня ми мали десятиденні вакації. Ми повинні були провести ці вакації десь по-за Москвою, пропаґуючи МОПР. В головному штабі цієї „добровільної" організації мені дали маршрут, за яким я міг би їхати. Я вибрав собі маршрут—Україну, Криворіжжя. Це був мій перший шанс побачити землю моїх пращурів. Я також заручився дозволом оглянути „Комуну хліборобів", організовану кілька років перед тим канадійцями-комуністами, що переїхали до „Батьківщини всіх трудящих" з Лесбріджу.

Прокапіталістичний татарин

Ці українці-канадійці продали своє майно в Канаді, щоб повернутися на свою рідну землю та взяти участь в розподілі плодів совєтського соціялізму. Приїхавши до СССР, вони заарендували великі земельні наділи. Та по шістьох місяцях після своєї організації „Канадська Комуна" почала розчаровуватися. Багато канадців, що ще не змінили свої паспорти на совєтські повернулися до Канади, інші повтікали до інших країн Европи. Я дещо чув про це раніш ще в Канаді і трохи більше почув у Москві, але ж дійсні факти ще були вкриті таємницею. Я мав привілей мандрувати без звичайного супроводу ГПУ. Під час подорожі по Криму я розмовляв з одним старим татарином, професійним актором, який на мене справив враження цілком інтеліґентної і освіченої людини. З початку нашого знайомства я відчув з його боку недовір'я, яке завжди помічав в СССР по відношенню до чужинців, але врешті він пройнявся до мене довір'ям.

Наслідком цього мені довелося почути такі арґументи, яких я ніколи до того не чув.

З одного боку був я громадянином капіталістичної Канади, який захоплювався комуністичною Росією, з другого боку був громадянином комуністичної Росії, який так само захоплювався капіталістичною Канадою.—Що ви можете сказати про капіталістичну експлуатацію?—спитав я свого опонента.

—Ах, так,—сказав він і ввічливо пояснив мені, що в капіталістичних країнах кожний власник підприємства у всякому разі залишається живою людиною. Вона не може бути богом. Правда, капіталіст одягається, харчується і живе краще середнього робітника. Та хіба можна стверджувати, що власники і організатори виробництв не продукують жадних вартостей? Якщо багатство країни вимірюється кількістю товару, що в ній виробляється і розподіляється серед населення, то Росія виробляє лише 0,1 того, що виробляє і розподіляє капіталіст Генрі Форд, проте він не може зрівнятися в багатстві з Росією.

В Росії держава—єдиний працедавець і колосальна, невідома ще в світі монополія, сконструйована в той спосіб, що експлуатуюча кляса—комуністи—не бояться ніяких протестів, страйків або демонстрацій, якими постійно загрожені капіталісти в інших країнах. Щоб урухомити цю гігантську монополію, комуністична держава потребує колосального адміністративного апарату, який складається так, що на кожних 5 продуцентів припадає 1 непродукуючий адміністратор. В капіталістичних країнах це відношення між продуцентами і адміністрацією складається так: на 20-22 робітники 1 адміністратор.

Крім того, додав татарин,—подивіться, скільки наша держава витрачає на поширення комуністичних впливів в інших країнах, і ви зрозумієте, чому нам нічого не вистачає. Чи ви думали над тим, скільки коштує нам те, що ви знаходитеся тут?

Признаюсь, я не знайшов, що йому на це відповісти.

Канадці на вигнанні

2 травня 1932 року я прибув до Криворіжжя, де була канадійська комуна. За дозволом і протекцією місцевих ГПУ мені було дозволено оглянути комуну. Однак, мені не довелося поговорити з рядовими членами комуни, а лише з її проводом, який складається з самих старих комуністів. Проте, наступного ранку мій гід з ГПУ пішов вудити рибу із секретарем партійного осередку. Я сказав, що не люблю рибалити і залишився, сказавши, що допоможу комунарам ремонтувати с.-г. машини. Практично, весь цей реманент був у такому стані, що лагодити його було вже неможливо. Поперше, машини були різних марок, і добрати до них запасні частини було неможливо. З шести тракторів тільки один був в руху. Комунари казали мені, що руйнація машин наступає наслідком „зверхтемпів" і що це трагедія для комуни. Всі комунари шкодували, що покинули Канаду. Вони просили мене нагадати про них їх друзям у Канаді, бо їм було заборонено писати в Канаду будь-що, крім похвал чудового соціялістичного порядку на Україні або про надзвичайні успіхи їх комуни. Вони просили мене як чесну людину розповісти в Канаді всю правду, як вони тут страждають і утримати інших ентузіястів від приїзду до СССР.

Коли курс мій в Інституті ім. Леніна був закінчений, кожний із студентів мав право на місячні вакації перед тим, як повернутися додому. Під час цих вакацій студент міг їхати, куди він хоче, і бачити, що йому хочеться, за винятком військових споруд. Коміптерн видав нам усім по 200 рублів на цю подорож та на їжу і квитки окремо.

Дякуючи одягу і деяким власним речам, які я продав на чорному ринку, мені вдалося зібрати до 2000 рублів готівкою, а тому я був одним з небагатьох студентів, що скористалися з цієї подорожі.

Я вирішив проїхати і побачити якомога більше Україну. Я накреслив собі маршрут, який починався в Чернігові, потім пароплавом до Києва, далі по Дніпру до Дніпропетровська і аж до самої Одеси.

Література й Мистецтво

В. ГЛУШКО

Микола Куліш

Життя М. Куліша розгорнулося в добу великих політичних та національних зрушень. Тут і перша світова війна 1914-18 рр., і революція 1917 року, і культурний ренесанс на Україні в 20-30 рр. XX-го сторіччя з трагічним фіналом, найгострішим виразом якого було самогубство М. Хвильового в травні 1933 року. Письменник проходить шлях від сільського наймита, вчителя, секретаря сільради — партійного активіста на селі до становища видатного драматурга, який своїми п'єсами підписує смертний вирок тим, хто підступно ошукує мрію Марини з „Патетичної сонати", тим, хто замість „голубої далі" дав шукачу Стаканчику бездум'я бюрократичної машини, бордель та будинок божевільних.

Драматург вірний девізі „Semper tiro" — вічний учень. Тільки мистець, який має шляхетне незадоволення від своїх художніх досягнень, який не застиг самозакоханим бонзою, міг після примітивних побутово-натуралістичних „97" створити „Народнього Малахія" або „Патетичну сонату". „97" далеко не перша п'єса — це лише той драматичний твір, з яким насмілився виступити вимогливий до себе драматург. Ця п'єса висуває Куліша в ряд знаних робітників сценічного слова. „97" ставлять всі театри — ставить і столичний харківський театр ім. Франка (постава Г. Юри). Жахливі картини голоду на Україні (1922-23 рр.), які були змістом драми, хвилюють глядача, викликають оплески, прихильну пресу, але єдиний незадоволений цим — сам драматург. Він ясно бачить недоліки своєї „рідної дитини": її композиційну хиткість, агітаційний намул, фотографічність, почуває, що в п'єсі тече „кров батьків" — побутової драми, забарвленої мелодраматизмом. Письменник розуміє: хвилює грубий натуралізм життя, а не його мистецтво. Але тяжко подолати інерцію стабільних драматичних форм, творчо перетопити театральні традиції, дати їм нове, свіже надбудування. Потрібна мистецька зрілість, а покищо Куліш в обіймах старого. У цей період цілком природньою була його втеча з березолівської вистави „Комуни в степах" (Київ, сезон 1925-26рр.), бо її сценічно розв'язав театр прийомами лівого мистецтва.

Що важливо підкреслити в ранніх Кулішевих п'єсах: щільний зв'язок з попереднім українським доробком, саме традиціоналізм Куліша і сміливий, правдивий показ совєтської дійсности — ясна річ, у межах, дозволених цензурою. Остання риса, підсилена гумором, розквітне далі в уїдливу сатиру на „країну соціялізму".

1926 рік — знаменна дата в творчому житті Миколи Куліша: до Харкова приїздить „Березіль", приїздить його проводир — Лесь Курбас. Відбуваються зустрічі, творчі розмови. Л. Курбас вводить письменника в атмосферу мистецьких інтересів театру, насичує його властивим для „Березоля" духом шукання, експериментаторства. Перед Кулішем відкривається театральна Европа, нове слово в драмі та театрі. Курбас, як ворожбит, зачаровує його обріями нового дня в мистецтві. Так реформатор українського театру вирощує талант драматурга, дає йому можливість пізнати себе, знайти свій шлях у мистецтві. Традиціоналізм, національна стихія в творчості М. Куліша схрещуються зі стихією шукання, новаторства, експерименту. Так народжується новий Куліш — Куліш „Народнього Малахія", новий тип українського драматурга-европейця.

Микола Куліш стає сатириком страшного царства, де загаслу блакить замінив колір крови, стає співцем „Патетичної сонати" — сонати завзяття, героїзму, боротьби. Він ревізує канони старої української драми, трансформує її композиційну будову та дає нові закони драматичного слова, де Україна зустрілася з Заходом, традиція з сучасним. Деформує, згущує побутовий малюнок, підкорює його своїм художнім задумам.

Ні одна п'єса української драматургії не викликала такої повені дискусій, як „Народній Малахій". Втілена в плястичні форми вбивча правда про соціялізм наносила дошкульні вдари. Совєтські ортодокси від мистецтва розуміють, в яку смертоносну зброю перетворилася драматургія Куліша. Письменника треба поставити на коліна. Загострена форма дискусії стала прологом до майбутньої особистої трагедії драматурга, першою пересторогою.

Керівництво „Березоля" відстоює п'єсу, але само зазнає критичного нападу. Його змушують переробити і п'єсу і виставу, але це не врятовує твір. „Народнього Малахія" однаково нарешті забороняють до вистави. Великим моральним задоволенням для Куліша було слово Миколи Хвильового, що його п'єса — епохальний твір, і мистець продовжує свій художньо безкомпромісовий шлях: з'являється сатирична комедія „Мина Мазайло" — твір про жалюгідних ренеґатів — холопів кров'ю і малоросів душею — Мину Мазайла та його рідню. Написана комедія про те міщанство, що саботувало процес національно-культурного відродження на Україні та „совєтську українізацію". Політична гострота теми, влучний комізм, опуклість типажу роблять п'єсу репертуарною, „Мину Мазайла" ставить „Березіль" (Харків, сезон 1928-29 рр., постава Курбаса), театр ім. Франка (Київ), Станіславівський театр ім. Франка (постава В. Блавацького), театр ім. Тобілевича (Станіславів, постава Блавацького), Львівський оперовий театр (1943 рік, постава Й. Гірняка) та багато інших.

Коли в Центральній Україні комедія Куліша за вимогою „пильної" цензури швидко була знята з репертуару, її продовжували ставити театри Галичини.

Друге народження „Мини Мазайла" вже припадає на роки 1941-1947, коли в театрах всіх українських земель і в еміґрації знову стали грати її.

Наступний творчий зліт Куліша „Патетична соната" (1930 рік). Восени 1933 року прозвучала остання лебедина пісня М. Куліша і Л. Курбаса „Маклена Ґраса". А далі далека північ і повна безвість про долю того, хто мав гострий зір, сміливу, шукаючу думку та українське серце.

Кум (Й. Гірняк) з „Народнього Малахія" в поставі „Березоля"

Мина Мазайло (Й. Гірняк). З постави театру „Березіль"

Повість про Харків

(Уривок з I розділу)

...инула п'ята година і з Держпрому повертаються люди. Вони щасливі, бо ніколи не мають вільного часу. Вічна затрудненість, як лік, паралізує можливі турботи. Власна квартира лише як вузлова станція, де треба пересісти на інший потяг. Люди повертаються з праці в Держпромі, бо їх чекають курси перепідготовки і протилетунської оборони, політбесіди й громадські навантаження. Країна їх урочисто чекає до іншої праці.

7.

Почекайте, вони вам відплатять. Голос диктора бринить обережно і чесно. Латвія, Литва, Естонія прохають прийняти їх в сім'ю народів Радянського Союзу. Прохають тому, що „положеніе на Кріте крітіческое, в Турції ліріческое, а вообще трагіческое". Остання пісня про молодість: „І всьо же я буду моложе, чем в юності бил мой отец". Потім диктор говорить, що червонофльотці прохають заспівати пісеньку Джені. Мила фільмова дівчино Джені, тебе хтось дурить, наш уряд хоче, щоб ти поєднала людську душу з передовицями „Правди" і виданнями „Партвидаву". Але вони помилились. Людина тільки тебе помітила. Тепер новий вальс хоч цілком і не заборонено (бо нічого там забороняти), проте не вводиться в репертуари. „Розброюючe діє". Поки не пізно, ловіть його перервані клапті на бульварі чи у вікні якогось гуртожитку: „...і тому так швидко розійшлись. Ми простого щастя не помітили і не знали, що таке життя... Бачиш, ранок знову розгорається і розгонить сонце тумани..." Невірно говорити „безвірник", бо робітнича кляса всього світу вірить у перемогу комуністичної партії, отже нова термінологія: „безбожник", і тому ми всі безбожники.

„Шевченко і Чернишевський", „Шевченко і російська література", „Шевченко і робітничий рух". Наука розвивається зиґзаґами, наша наука зокрема любить актуальність і моду. Ось вам обличчя життя: нові видання книжок, наукові інститути Харкова, катедри, молодь, що учиться.

Ага, маєш радість Леоніле, Пауза. Тихо. Кроки на східцях наростають.

Бачите, я вам уже й двері відчинив. Заходьте. Добрий день. Дякую, дякую. Ви, здається, любите несподіванки? Я вам приготував несподіванку. Лише приємні? Пауза. Чого це ви сьогодні такі байдужі і без настрою? Так, слухаю. Все пропало? Абсолютно все? Це так говорите ви, а по-мойому я ще можу поїхати. Лікарська звичка? Дякую за комплімент. Так. Анкети, перевірки, перепустки ускладнюють справу, але ж ми всі прагнемо самовдосконалення суспільства і любимо кришталево чистих людей, тому гніватись я думаю немає чого. От ви знову таки своєї. Тоді дозвольте запитати, якого чорта, вірніше, за чим ви до мене знову прийшли? Дивуєтесь, що я навмисне не хочу вас розуміти. Я навіть не хочу називати вас на ім'я, лише на „ви". Чому? А тому що ви можете існувати лише в множині, що ви відразу все: і Турксиб, і прикордонники, і Палац піонерів. Звичайно, я вас не розумію і лише тому, що ви ультрараціональна матеріялістка. Ні, я вас слухаю, навіть уважно. Ви мене будете вчити? Ви мені читатимете мораль! Мені? Дуже приємно. Вірність, почуття обов'язку, любов, родинна етика, шляхетність — це вічні проблеми, але також матеріял для демагогії. Ось, будь ласка, підійдіть до цих книжок. Ось так.

Здається тут. Зараз. Сто сімдесят. Сто сімдесят два. Є. Будь ласка, читайте. Ні, ні, лише звідси. Але прошу читати вголос, ось так: „...що родинні і братні почуття — річ умовна..." (запам'ятайте: умовна). Далі „родичами можуть бути ті люди, з якими є спільні погляди на сучасність..." (зокрема на виїзд у Західню Україну — добавляю від себе) „...а не спільність крови. На цю тему з Танею..." Ага, вже все, далі нас не стосується. Ви спантеличені? Ні? Говорите, дурниця? Але ж дивіться, написано: „шосте доповнене і виправлене видання". Кажете аґітую, строю лише дурня і тому вас не здивую. Ви певні, що я не такий, але я мушу бути такий. Офіційний ідеал вище всього. Коли ви любите приємні несподіванки, то я можу вам сказати.

Пробачте, я вас перебив, ви хотіли щось говорити. Цікавлюсь. Звичайно, ви говорите майже зворушливо і щиро, але зв'дки взяли, що я з Марією, тобто з вашою дочкою, пізно чи рано маю одружитися? Така залізна і невблаганна логіка життя? Але є логіка і ось яка, сміливіша і не реакційна. Тільки цей раз треба читати догориднґа, щоб не інтриґувати. Спочатку тут: „...в формі одруження, яке в нас ще, на жаль, існує." (Запам'ятайте: на жаль). А тепер читаємо тут: „Такі дівчата, як ви, дуже рано одружуються. Можливо, але я не збираюся ще будувати своє родинне щастя. Особливо в формі одруження, яке в нас ще, на жаль, існує. Чудесні слова. Їх завжди почуєш від дівчини ва..." Досить, далі вже не до теми. Формально я вас б'ю вашою ж зброєю, але я мушу бути таким, інакше, що мені залишається робити в нашій країні. Ні, ні, не спішіть, я ж дав можливість вам говорити, вислухайте й мене. Що? Це вважаєте за мою далекойдучу відповідь. Але ж ви нічого не запитували. І відповідь, що стосується Марії за сучасними звичаями менше всього могла бути адресована її матері. Ні, ні, це також не лекція політграмоти, і даремно ви мені дякуєте. Це дале-

(Далі на 4-й стор.)

Хроніка

Совєтський уряд заборонив виставу нової російської опери „Велика дружба", обвинувачуючи композитора її Вано Мураделі, як і С. Прокоф'єва та Д. Шостаковича, в „буржуазних тенденціях". Їх музика нібито формалістична, немелодійна, негармонійна й „спрямована проти кращих традицій російської клясики". Вона незрозуміла для мас і нагадує „модерну какофонічну буржуазну музику" Англії й США. Дотеперішнього голову комітету в справах мистецтв М. Храпченка звільнено „за незадовільне виконання своїх обов'язків". „Правда" опублікувала про це відповідну постанову ЦК. Прокоф'єв „визнав свої помилки" і в листі до спілки композиторів висловив подяку партії за „допомогу", яка полегшила йому усвідомлення власних „помилок". Подібного листа написав і композитор В. Шебалін.

* * *

У Москві помер на 49 році життя відомий російський кінорежисер Сергій Айзенштайн. З 1922 року він керував державним інститутом кінематографії Совєтського Союзу. З його ім'ям зв'язані два визначні фільми — „Броненосець Потьомкін" і „Десять днів, що сколихнули світ".

* * *

На Сході таємно циркулюють копії книги Артура Кестлера, забороненої в Англії. Ця книга, що має назву „Земля обітована", присвячена проблемі сіонізму.

* * *

Альберт Айнштайн дістав цьогорічну нагороду, встановлену в Америці в пам'ять померлого державного діяча В. Уілкі, який обстоював ідею світового союзу держав. Попереднього року лавреатом цієї премії був померлий голова міста Нью-Йорку Ф. Ля Ґвардія.

* * *

Визначний американський письменник Ернест Гемінґвей написав сценарій до фільму, що буде накручуватися першим у фільмовому товаристві, заснованому Гемінґвеєм.

Повість про Харків

(Закінчення з 3-ї стор.)

ко страшніше і жахливіше. Чому я не боюся так говорити? А тому не боюся, що ми в кімнаті лише вдвох, і що я неодмінно разом з Марією їду в Західню Україну, так що ви від мене вже ніяк не відчепитесь, а на такій близькій відстані не зможете, висловлюючись напівпатетично, стріляти в мене стрілою революційної пильности. А чому дурниці? Інколи неможливі речі стають дивно доступними. Мені спершу теж від'їзд здавався складною справою. Я хотів звертатись до директора інституту, але добре, що до нього не добився, бо на другий день мої університетські товариші ввели мене в склад дослідницької експедиції, яка вивчатиме фолкльор Західньої України і Закарпаття. А може ви зможете перевестись в Чернівці? Щось віє від цього міста привабливим і романтичним, здається, що його можна покласти на долоню і любуватись. День виїзду вам, думаю, можна міняти, так що легко зможете припасуватись до дня виїзду дослідницької експедиції. Чого ви такі незмінно байдужі, якісь ватяні. Чого я їду? І після такого тероризування мене ви ще відважуєтесь питати, чого я їду? Хочете уточнити? Бо на вас лежить моральна відповідальність за дочку. Дивно. Почекайте, але ж в Радянському Союзі здається, що й до цього часу батьки не відповідають за дітей, а тим більше навпаки. Цікавляться. Краще б тоді вже й не пікавились. А тому що так написано, і взагалі мусимо користуватись здобутками пролетаріяту. Але повертаючись до теми: я не знаю мети вашої дивної і несподіваної візити, але думаю, що в з'язку з моїм революційним рішенням ви заспокоїтесь і не будете мене більше турбувати. Як бачите, я рішив задовольнити ваш принцип. До речі: вже звільнились від опіки над Клавою. От і гаразд. Ви так підозріло дивитесь. Отже генеральні переговори закінчились, і можна включити репродуктор. „...авали статтю: „Москва—колиска світового пролетаріяту". Комуністичне вчення в маси. Потім: „На Карнавале, во мраке ночі ви мне шептали..." Не маєте часу на такі розкоші? Добре, але не говоріть, чим ви зайняті. Так ви ще й досі нічого не розумієте? Але пам'ятайте, що тепер так просто від мене не відчепитесь. Добре. Я це все врахую. Всього найкращого.

Пішла в відчинені двері. Ця жінка ще зовсім молода. Навіть з першого погляду не логічно, що вона Маріїна мати. Можливо, тому я з нею так вільно поводжусь. І дивно, що за короткий час знайомства зовсім стерлись ознаки побутово штучної офіційности у взаємовідносинах.

На столі писані й неписані папери, вирізки, підкреслення. „Соціялістична Харківщина", „Шевченко і робітничий рух", „Шевченко і Чернишевський", „Шевченко і релігія".

8

Люди в Харкові, наче риби, що плавають у каламутній воді. І потрібно великого землетрусу, щоб захитати двадцятишестилітній традиціоналізм життя. На календарі меншає дат. Багато говорено і бачено. Стикалися характери і принципи, наростали конфлікти, було багато потисків рук і усміхів. „Ти живеш в чудовій кімнаті, Леоніде. Леоніде, де тепер демонструється „Большой вальс"? Що з тобою, Леоніде,—чого ти мовчиш? Ти дійсно віддався науці. Дурень. Як тобі не соромно так говорити. Я можу піти геть. Ну добре, тоді я мовчатиму".

„Шевченко і робітничий рух". „Шевчнко і релігія". Лише завдяки перемозі пролетаріяту мрії Шевченка стали дійсністю. Радянська влада поставила науку на рейки марксизму. Коли мати на увазі ці рейки і наперед заготовлені шабльони й інструкції, то дійсно партія і уряд приділяють багато уваги науці. „Леоніде, а чим пояснити... Леоніде, ти слухаєш? Чим пояснюється, що, опираючись весь час, як осел, тепер ти з такою наполегливістю почав збиратись у дорогу?" „Я б сказав, але відповідь буде сентиментальна". Марія питає: „А коли говорити конкретніше?" „Є головні дві причини, з яких..." „Леоніде, ти не на лекції і не на екзамені". „Не перебивай. З яких оповім одну: єдина можливість уникнути, як каторги, по закінченні інституту відрядження у найглухішу провінцію—це аспірантура, за яку я так жахливо борюсь. Я забуваю все, мені стає ніщо непотрібним, коли уявляю той час, як переді мною сидітиме юна авдиторія і з жадобою ловитиме кожне моє слово. Ти бачиш, як студенти люблять професора Іванова. Я тоді стаю паралізований цією метою, я відчуваю майже фізичну єдність. Маріє, чого ти так підозріло дивишся, ти вже перебрала звичку своєї матері. Ні, ні, ти не затушковуй історії усміхом. Несподівано і блискавично Марія злетіла з крісла: „Ах, ти сволоч! Негідник! Аспірантура! Ти забуваєш все. Але ти ніщо. Ти жалюгідна натура. Ти думаєш, що ось ці папери щось варті. Я їх ось так, так, бо все одно вони на попіл призначені." Під стіл полетіли Леонідові зошити, конспекти, вирізки, книжки. „Ось так, я їх затопчу, спалю." „Ти вже скінчила, Маріє?" „Скінчила." „А прибирати будеш?" „Ні". Пауза і рух, які не запам'ятовуються. „Ти остання сволоч, Леоніде, ти мене дурив. Я тобі практично не допомагала в науці, я тобі ось в ці зошити не продиктувала жадного слова, але чи ти б добився таких успіхів в навчанні без мене. Роля жінки незрима і незламно традиційна. Я була щирим і здається позитивним контролером кожного твого почину. А тепер виявляється, що я була лише щось на зразок аспірину чи парасольки. Коли було потрібно, ти приходив або відсилав мене геть. Щоб я тебе більше не бачила перед моїми очима, але я до тебе приходитиму, коли захочу, навіть тоді, коли ти потопатимеш у книжках, як щур; я тебе витягатиму з бібліотеки Короленка, і через мене тобі не пощастить нічого досягти.

Деякі жінки не бояться деспотів, що наводять жах на цілі континенти, деякі жінки не бояться душогубів, що в темній кімнаті, загнавши ніж у серце плутократа, вигрібають з кишень і шухляд золото і брилянти. Присутність жінки робить їх тюхтіями і паралізує нерв самоопанування і жорстокости. Жінка, сидячи на колінах деспота, через поцілунок мо... його отруїти.

„Хочеш, Леоніде, я зроблю з тебе хорошого і тверезого, а не утопійного, напівфанатика науки, яку ти любиш, я покажу зрадливе довкілля, в якому ти можеш втопитись. Коли візьмеш, Леоніде, мене ось за цю малу руку, яка часто лежала на твоїх плечах, я поведу тебе, ні: я зроблю з тебе живу, а не мертву людину". Потім, подумавши:"... або ганчірку. Ти говориш, що зголен. Ти брешеш! Ти лише хочеш довідатись, що я думаю Але дивися, щоб потім не каявся. Ми завтра їдемо, але ти мусиш залишитись в Харкові. Чом? Мовчи. Тепер кужуть: головне—спокій. Ти залишишся в Харкові. І це остаточно. Їдучи, я подарую книжку „Помилка Оноре де-Бальзака". З написом. Леоніде, як написати? Ти знову говориш дурниці. Я краще напишу: „Дорогому товаришеві, другові". Ти колись, як гість прийдеш до мене через голубе мариво вечора. Що? Даремні й штучні жарти? Ах, ти чорт!" „Маріє, я зараз мушу обов'язково з'їздити на вулицю Артема до одного студента, який обіцяв позичити рідкісне видання Шевченка. Вже пів на п'яту. Я їду, а все інше буде потім". „Ну їдь, чорт з тобою".

9

Маріїна мати гнівається. І є чого гніватись, бо коли б виїхали днів на п'ять раніше, то все було б гаразд. Безперечно, постанови мають велетенське значення для країни: не можна ж щомісяця перескакувати з заводу на завод, тим більше спізнюватись на працю, а особливо, говорячи прямо, безпардонно матюкатись та ще на проспекті товариша Сталіна. Леонід певно зробив з актуальних постанов, як кажуть, відповідні висновки. Сучасна людина цілковито втрачає почуття обов'язку. Ох, та наша золота молодь. Без сумніву вона є золотою і найкращою в світі, але яка вона аліментна і розхрістана. Справді, сучасна мода розстебнутих грудей має глибокий символічний зміст.

Ми — люди культурні, люди державного обов'язку. На кожній ділянці життя стоїмо, як воїни, як прикордонники, що день і ніч вартують священні кордони. Не будемо взаємно гніватись і нарікати, хоч ця велика плянета через безконечні шляхи і розмежованість океанами континентів приносить нам багато прикростей. Залізничні колії і семафорові вогні як дороговкази вічного руху вперед. Людей тисячі і мільйони. Потяги беруть шалений путь на захід. Люди їдуть день і ніч, їдуть, щоб потіснити капіталістичний світ, а одночасно і підлататись. „До побачення". Поштамт, міст на Холодну гору, від'їхав тролейбус, півколом повертає одинад...

Л. ЛИМАН.

Ганна ЧЕРІНЬ

Зимові мініятюри

1. Вечір

Білі пальмові гілки на склі замерзлім,
Мов фіранка, загнали вікно.
Фарбував хтось вікна синім пензлем,
Місяць пряв сріблясте волокно.

А надворі легко, у святім спокої
Вечір впав — і спочива душа...
Подорожній у снігу по пояс
На далекий вогник поспіша...

2. Біля вікна

Я не знаю, як це бути може:
Кажем так, а думаєм не так...
Ми удвох, та з нас самотній кожен,
І серця нам б'ються — та не в такт.

Водить пальцем по вікні зима,
Волохаті пише візерунки...
Я чекаю твого поцілунку,
А його немає та й нема...

3. Годинник

Вітер у парку безлюднім свистав,
Стежки вимітав, як віником.
У нас від цілунків горіли вуста,
А серце було годинником.

І може тому час так швидко тікав,
Що бились серця так швидко нам.
А плечі укрила нам ковдра м'яка,
З пухнастого снігу виткана.

Трошки про себе і трошки про принциповість

Я не маю звички відповідати на напади, хоч би які потворні перекручення фактів вони в собі містили. Тим більше, що ці напади пишуться у нас звичайно або в парубоцько-розляпистому стилі („Ну, ви, там, хлопці") або в хамськи-образливому. Думаю, що у нас так мало можливостей висловити своє позитивне, що просто злочин витрачати час на пустопорожнє пересварювання і вправи в ущипливій „дотепності". Ці вправи можна лишити тим, хто не має за душею нічого позитивного і живе тільки паразитуванням на чужих думках.

Цього разу одначе рецензія Х. Стерна на піврічний комплект „Арки", вміщена під назвою „Орган культурної безпринципности" в „Українських Вістях" ч. 14, змушує мене зрадити цей принцип. Написана без звичної в нас лайки, вона може тим більше вражає своєю однобічністю, сказати б, тенденційною однобічністю. І, власне, забрати голос спонукає те, що ця однобічність типова не для самого тільки автора рецензії. Хиби, приписані „Арці" почасти правильно, почасти неправильно, не зачіпають мене особисто, бо я не був ані єдиним редактором журналу, ані головним, а тільки одним з п'ятьох членів редакційної колегії. Одначе мені здається, що попри свої несумнівні хиби „Арка" мала і деякі позитивні сторони, які мають якраз принциповий характер і які особливо важать у наших теперішніх обставинах.

Не будемо сперечатися про якість окремих уміщених у журналі статтей і художніх творів, хоч мені і здається, що добрих речей було в журналі більше, ніж зазначає автор. Тут можуть входити в гру моменти особистого смаку, про які не сперечаються, як відомо. Але питання про принциповість чи безпринципність журналу піддається деякій об'єктивній аналізі. Отже, дозволю собі вказати на деякі принципові лінії в роботі журналу.

Першим принципом журналу було являти всі творчі напрями, репрезентовані в МУРі, всі справді творчі напрями української літератури на еміграції, за винятком просвітянських і антикультурних. Тому в той час, як одна частина нашої преси зчинила організовану гістерику проти Косача і Костецького, доходячи до заяв про те, що їхні твори — макулятура і що їх не можна друкувати, „Арка" принципово давала місце і їхнім творам. Але „Арка" містила, виходячи з того ж мурівського **принципу єдности національного літературного фронту** і твори реалістичного напряму, і твори символістичні, і твори неокласицистичні. Але не менше значення для визначення принциповости журналу має не тільки те, що він містить, а і те, чого він не містить. І досить було рецензентові взяти в руки і покласти поруч „Арки" такі журнали, як „Сьогодні" або „Орлик", щоб побачити, що ціла низка матеріялів, типових для цих журналів, не могла б бути вміщена в „Арці" — одні через свою безнадійну „запросвітянщеність", інші — через свій лайливо-перекупковий тон. (Цим я, зрозуміло, не хочу сказати, що все в „Сьогодні" або „Орлику" має саме такий характер).

І тут ми приходимо до другого принципу „Арки": виключення всякої дешевинки, всякої полеміки, інтерес якої тільки в тому, яких лайливих слів назбирав той чи той автор на адресу свого супротивника. Відмовлення від хамства, відкинення неґації, виключення будь-яких елементів провокації і нечистої гри, які, на жаль, такі типові для багатьох наших органів. Дотримання спокійного, позитивного тону. Цими способами не один журнал намагається здобути дешеву популярність, підносячи, так би мовити, в „ідейну площину" таборові розваги: кімнатні скандали, плітки про сусідів і про таборову управу, так звану „партійну боротьбу". І справді, знудженому неробством таборовому обивателеві однаково приємно почесати язиком на тему про те, як пані Х. обізвала пані У злодійкою, і як критик Х обізвав критика У „закаптуреним ґвалтівником" і т. д. Дуже сумно, що лайка і бризкання слиною справляють у нас враження принциповости, а стриманість тону і іґнорування плиткого — враження безпринципности. А ще сумніше, коли таке сприйняття кладеться в основу рецензій.

Третім принципом „Арки" було по змозі всебічне висвітлення явищ світового мистецького життя. Не тільки тих, що нам подобаються, а й тих, що нам не подобаються. Не секрет, що переважна більшість наших людей, просидівши роки в Европі, не знає нічого про неї, крім архітектури і адрес касарень по всіх містах і залізничних розкладів. Не секрет, що у нас далеко легше лаятися, ніж познайомитися. Хто, наприклад, у нас не лаяв Сартра, а хто завдав собі труду ознайомитися з перших джерел з його творами? „Арка" єдиний наш журнал, що взявся в міру можливостей (можливості ці в задротованій Німеччині цілком мізерні) знайомити читача з чужим літературно-мистецьким життям і почав це з уміщення перекладів з Сартра, Верфеля, Осборна, Ш. Андерсена і Гессе. Візьміть усі інші наші журнали (за винятком хіба „Хорса"): всі вони не виходять за межі української тематики, а нерідко — навіть таборової. Для них досить деклямації, що Україна належить до Европи. Тим часом треба сказати правду, що ми відстали тепер від Европи в культурному житті найменше на 50 років. Не кличемо копіювати Европу, наслідувати, але знати мусимо. Вміщення відповідних матеріялів в „Арці" — не випадковість, а принциповість.

Систематична праця з молодими письменниками, увага до їхньої творчости — один з дальших принципів праці редакції „Арки". І коли на наших очах починають виростати Ол. Смотрич, Є. Гаран, П. Балей — тут є і якась, хай зовсім маленька, заслуга „Арки".

В умовах страшної заглади наших архівів, музеїв, культурних пам'яток величезного значення набуває мемуаристика — часто єдиний засіб зберегти наше минуле. Тому „Арка" систематично працювала над заохоченням авторів до писання мемуарів. І те, що на сторінках „Арки" появилися спогади М. Юрської і С. Гординського про Сімовича, Дорошенка про Грінченка й Самійленка, Вигнанця про М. Бойчука (з репродукуванням може унікальних у всьому світі фот з знищених фресок Бойчука), призабутих матеріялів про Едварда Стріху тощо — я вважаю за безперечну заслугу „Арки".

Дивно звучить докір, що гарні речі з'являлися в інших виданнях: таж не може місячник, що досі мав 48 стор., охопити всю продукцію нашої літератури й літературної й мистецької критики. Частково це вже й надолужено: твори Осьмачки і Є. М. з'являться в ближчих числах журналу. Цілком несправедливий закид щодо Клена: „Арка" вмістила його оповідання, поезію, дві статті і переклад. Це не так мало. Так само не зрозуміло, як треба тлумачити закид на мою адресу, — що в „Арці" вміщено мої статті „зовсім не лиші від моїх статтей, публікованих у газетах". Чи статті, публіковані в газетах були погані і ці такі самі? Чи статті в газетах були добрі і ці теж добрі? Але не мені судити про якість моїх статтей. Можу тільки сказати, що якби рецензент приглянувся уважно до таких моїх статтей, як „Року Божого 1946" або „Етюди про незрозуміле в літературі", то помітив би, що вони написані зовсім інакше, в зовсім відмінній манері, ніж газетні. І, скажімо, огляд літератури 1946 р. чекав опублікування до вересня наступного року зовсім не тому, що я не міг його десь умістити в газеті, а тому, що я не хотів його вміщувати в газеті, бо він не газетного типу.

Звичайно, були в „Арці" і невдалі речі. Цілком випадала із стилю журналу „Камера обскура" в 6 числі. Були окремі не першоклясної якости перекладні твори, як от оповідання Рассела або Гунарсона. Але тут ми хотіли б нагадати рецензентові один епізод з історії „Березоля", якому він, сподіваємося, не закине безпринципности. Коли 1926 року театр переїхав з Києва до Харкова і виставив може найгеніяльнішу Курбасову працю „Золоте черево" Кромелінка, він зустрівся з цілковитим нерозумінням вихованого на драмі Сінельнікова харківського глядача. Після кількох вистав при майже порожній залі вистава була знята. Тоді „Березіль" іде на компроміс. Він запрошує, щоб завоювати глядача, вихованого російським театром, режисера російської школи (хоч і не росіянина родом) В. Інкіжинова і доручає йому поставити річ далеко не першої мистецької вартости — „Седі" Сомерсет Моґема. Це було першим успіхом „Березоля" в Харкові, і на цьому глядач навчився ходити до „Березоля", щоб згодом полюбити театр чимраз більшою любов'ю. Вміщення „читабельних" речей на зразок Рассела або Ґунарсона — це, сказати б, спроба поставити для нашого читача „Седі". Це компроміс, а не безпринципність.

Поза цим у рецензії є слушні вказівки й помічення. Але це — половина правди. Половина правди — ніколи не правда. „Арка" потребує порад і дружньої допомоги і радо їх прийме. Але тенденційні рецензії типу Стернової — хоче цього автор чи не хоче — не допомагають „Арці", а об'єктивно спрямовані на її дискредитацію і руїну. Саме тому, що я бачив, як журнал росте від числа до числа, як скристалізувалися його принципи, саме тому, що я вважаю, що втрата цього журналу не була б добром для нашого культурного процесу, я забрав тут голос, щоб висловити ту другу половину правди, якої рецензент не помітив або не схотів висловити.

Юрій ШЕРЕХ.

Від редакції. Не погоджуючись із статтею Ю. Шереха і не бажаючи вступати в полеміку в цій ясній справі, ми, за традицією нашого часопису, даємо змогу читачеві самому зробити висновки, зокрема в питанні: чи сприяє цей обмін думок створенню давно задуманого МУР'ом і очікуваного читачами провідного літературного журналу

Синім автобусом

Синій автобус котиться яблуневою алеєю. На перехресті доріг показник. На мить машина зупиняється, і з неї виходить Дядя Вася, щоб подивитися, куди „рихтунґ" (як він каже) на Гановер. Дяля-Вася — це адміністратор капелі бандуристів ім. Шевченка. Так його в цьому колективі звуть всі — не тільки молоді, а й старші за нього віком. І він не сердиться. Взагалі в капелі ніхто ні на кого не сердиться, за винятком шофера, що завжди бурчить, коли в авті курять.

Синій автобус котиться 1000 км. — із самого Інґольштадту, що лежить десь там на Дунаї. Відома капеля бандуристів під керівництвом талановитого музики і оригінального композитора Григорія Китастого вже ось місяць перебуває в турне по таборах англійської зони. Незабаром капеля святкуватиме свій ювілей — 25 ліття свого творчого існування. І це турне ще встигне увійти в підсумок її невтомної діяльности і творчих перемог.

Вже відбулися з високим успіхом концерти в таборах Гановеру, Мюнстеру, Гайденав, Зеедорфу та інших "українських" міст і селищ північної Німеччини. А зараз їдемо в інтернаціональний табір Фаленпост. Кажу „їдемо", бо я також вирішив „прокотитися з цими милими людьми, що складають собою мов би одну сім'ю.

Я ніби їду в своїх справах, і вони переді мною щирі і відверті. Вони діляться зі мною своєю убогою пайкою, яку дістали в попередньому таборі на дорогу: оселедець, кусень цибулі чи шматок підозрілого сиру, а потім „турецька" цигарка „на десерт".

Я з першого дня перебування з ними відчув і зрозумів, що колектив капелі матеріяльну сторону ставить на останнє місце. Трапляються такі табори, в яких дістали на обід лише хліб та каву. Але ніхто й натяком не нарікав. Дрібниці. Головне — бандура, пісня. Провезти їх цим синім автобусом в найглухіший табір, щоб розрадити душу засмучених земляків, окрилити надію, напоїти вірою в краще прийдешнє. А між чужинцями популяризувати нашу невмирущу кобзу, нашу найкращу в світі пісню. Це головне, чим живе капеля. І з першим, і з другим завданням капеля цілком впорується. Це стверджують і вщерть переповнені залі таборових і міських (німецьких) театрів і ті гучні бурхливі оплески, і пориваючий „біс", і (не зважаючи на таку пору року) свіжі квіти, піднесені кобзарям з гарячою подякою...

А ось і Фаленпост. Це інтернаціональний переходовий табір, звідки ДП чекають корабля, щоб вирушити в чужі світи, шукаючи порятунку. Велика концертова заля, що вмішує понад 1000 осіб, вщерть переповнена. На концерті присутні люди десятка національностей. Тут, крім українців, і німці, і балтійці, і англійці, поляки, серби, жиди, румуни і інші. Капеля виступає з багатою різноманітною програмою: колядки, козацькі героїчні пісні, історичні, ліричні, жартівливі та пісні сучасних наших поетів, які Гр. Китастий поклав на музику.

Концерт проходить з незвичайним успіхом. Чужинці в захопленні. Наші земляки з гордістю поглядають на чужинців, — мовляв, дивіться, які ми! А один поляк з гіркотою доводив, що вони, поляки, теж так уміють, але біда лиш в тім, що в Польщі забули свої бандури...

Ось виконують славетного „Байду" (музична обробка Гната Хоткевича). Як прекрасно заспівує соліст Ф. Погорілий, що має непересічний бас-октаву і високу школу виконання!

Другий відділ починається сольовим виступом, відомого в Україні оперового співака М. Горохова (баритон). Акомпонує йому квінтет бандур в складі найкращих бандуристів капелі.

А як молодо й чаруюче звучать голоси ветеранів капелі — досвідчених бандуристів п. Панасенка (тенор) і п. Міняйла (бас). Ці майстри-кобзарі мають за собою 25-літній артистичний стаж.

З молодих солістів особливо помітні Д. Цюра, В. Рихтовський (тенори) та співак В. Олешко, які мають для свого голосу ширші можливості.

Закінчується концерт маршем Ів. Багряного „Вставай, народе" (муз. Китастого). Тричі відкривають завісу, бо заля гримить „біс" і публіка й не думає підніматися з місць. — „Україна" на трьох мовах оголошує схвильований конферансьє, — слова Багряного...

За куліси прийшли старші англійські офіцери, керівник місцевого ІРО й інші авторитетні гості. Вони хочуть особисто подякувати кобзарям, які зворушили їх і примусили задуматися про Україну. Англійці частують кобзарів цигарками і кажуть зрозуміле всім „окей". Дядя-Вася подає їм книгу вражень, в яку полковник записує своє враження.

Другого дня капеля їде в гості до Митрополита Полікарпа, щоб отримати благословення на далеку путь. Владика дякує кобзарям за колядки, які ті в його квартирі проспівали, й дає кожному подарунок — псалтир і ікону.

— Це вам на дорогу разом з моїм благословенням, — щиро каже він, — хай підтримує вас Господь у вашому великому національному ділі.

... І далі, далі котиться синій автобус. Хай чує весь світ, як гучно звучить козацька бандура про свою батьківщину.

„Лежить Україна — велика руїна, тужить дівчина і месника жде".

С. РИБАЛКА.

Гамбург — Ганновер.

Чи можна сподіватися?

В січні відновилася сесія Конґресу, на якій порушено знову питання про допущення ДП до США.

За ціле майже півріччя (час між двома сесіями Конґресу) багато депутатів і сенаторів відвідали Европу, побували в таборах ДП в Німеччині й Австрії. Звіт про одно з таких відвідин комісії на чолі з Д. Фультоном вийшов невеличкою книжкою під назвою „Переміщені особи і міжнародня організація допомоги втікачам".

„Проблема може бути розв'язана тільки заходами належно широкого розмаху",—говориться в заключній частині звіту.—„До ДП належить ставитись як до людей, що мають права особистости, а не як до зліквідованих лишків військових запасів... Необхідна міжнародня домовленість між державами, що можуть прийняти до себе втікачів, а для цього треба скликати спеціяльну міжнародню конференцію... Коли США за постановою Конґресу зобов'яжуться прийняти певну кількість ДП, то ця ініціятива забезпечить успіх такої конференції.

Перед літньою сесією Конґресу, Сенат доручив особливій підкомісії під головуванням сенатора Реверкомба подати Конґресові загальний звіт в питанні іміґрації, зокрема про ДП. Термін для такого звіту дано до 10-го січня, а потім продовжений до 10-го лютого. Тепер Комісія Реверкомба закінчує свої праці і в ближчі дні обіцяє подати свій перший звіт, що повністю буде присвячений проблемі ДП.

За повідомленнями із вашінґтонських кіл, близьких до Комісії, що займаються питанням ДП, думки законодавців все більше схиляються до допущення певної кількости ДП, але за системою певного підбору. Наприклад, за одним проєктом передбачається надавати перевагу таким категоріям втікачів: в першу чергу дітям-сиротам, потім вишколеним фахівцям в будь-якій галузі ручної праці, потім людям вільних професій, в яких США відчуває брак (наприклад, персонал лікарень) і, нарешті, родичам—до 4-го ступня спорідненості — американських горожан і іміґрантів, що живуть у США.

Такий напрямок розв'язання проблеми ДП вносить обмеження у відношенні до того, як його подавав Білл Стретона. За ним відкривалися двері до США для 400.000 ДП без будь-яких різниць і категорій. Вводячи різницю між бажаними і небажаними іміґрантами, Конґрес стає на інший шлях. Це посуті руйнує можливість справжнього переселення ДП. З діпівської маси, таким чином, може бути вибраний вартісний у фаховому й фізичному відношенні елемент і прийде до того, що розселення решти буде надзвичайно утрудненим. Отже, таке рішення не розв'язує, а тільки ускладнює проблему переселення ДП.

Еміґрація ДП в мізерній кількості за цією системою уже відбувається тепер. І є живі свідоцтва пригніченого враження, яке справляє на самих ДП така система вибору.

За останній рік Конґрес чув уже досить закликів і арґументів по цьому болючому питанню ДП. Останнього часу в суспільній думці відбувся безумовно позитивний зворот. Навіть така організація як Американський Леґіон, висловилася за допущення ДП в США. Білл Стретона і других мають тепер багато виглядів на здійснення.

Наближається час, коли законодавчі органи винесуть свою вирішальну ухвалу. Можна сподіватися, що ця ухвала не розчарує ДП, що з такою вірою дивляться на Америку.

Г.

Високоповажаний, пане редакторе газети „Українські Вісті"!

Дозвольте на сторінках Вашої поважаної газети висловити якнайсердечнішу подяку за архипастирську опіку, богонадхненне слово і красу молитовного служіння в дні 10-11 січня ц. року в соборі Святої Софії.

Архиепископу Винницькому та Житомирському, що прибув до Реґенсбурґу з англійської зони та відвідав парафії в Баварії, бажаємо щастя, здоров'я і многих літ служіння Рідній Церкві та Батьківщині.

Українська
Православна Громада
в Реґенсбурзі.

Лісники на еміґрації

Лісники на еміґрації зорганізовані у фаховому об'єднанні ОБУЛІД, до якого належать теж деревники, споріднені з лісниками за матеріялом праці.

Це товариство є найстаршим на еміґрації і вийшло вже давно поза межі американської зони. Товариство має членів теж в англійській зоні і в Австрії. Велике скупчення молодих лісників, б. вояків дивізії „Галичина" знаходиться в Англії.

Робляться приготування покликати до життя відділи ОБУЛІД-у за океаном, бо й там є наші члени, які виеміґрували туди на протязі останніх двох років.

Таким чином ОБУЛИД є професійною організацією, яка об'єднала лісників на еміґрації взагалі, а не тільки з одної чи двох зон.

Українські лісники на еміґрації створили власне фахове шкільництво, середнього й високохо типу: в Мюнхені (Фрайман), Міттенвальді та Ріміні (в Італії), в якому вишколено біля 200 нових лісників. На полі організації фахового лісничого шкільництва заслужилися: доцент інж. Ясів, інж. Курилович, лісничий Малькович, інж. Балюта поручник інж. Кушнірук.

Склад членів американської зони такий: інженерів-лісників 79, інженерів-конструкторів — 4, лісничих 39, фахових таксаторів 14, абсольвентів високих лісових шкіл без практики 5, побережників і майстрів-спеціялістів 47.

В днях 6 і 7 грудня 1947 р. відбулися Загальні Збори ОБУЛІД-у. На зборах обговорювались важливі справи Товариства, особливо справи затруднення українських лісників і деревників у своєму фаху в чужих країнах. В цій справі ведуться віддавна далеко заавансовані заходи.

Останні Збори постановили, що тільки тих членів брати на збірні списки, які поплатили свої членські вкладки. Знову тих, що вперто відволікають із вкладками, з початком квітня цього року викреслити з реєстру членів.

Рішено видати друком два практичні посібники: термінологічний словник, на мовах українській, англійській, німецькій і французькій та лісотехнічний провідник на 500 сторінок друку. Над опрацюванням цих двох підручників поклали великі заслуги два інженери: Дубиляк і Гаврилів Буря. На зборах зложено на ці видавництва коло 4.000 НМ. Управа Оселі в Реґенсбурзі асиґнувала також на цю ціль одноразову дотацію 2.000 НМ. На лісотехнічний провідник буде розписана публічна субскрипція.

Постановлено достосувати статут товариства до вимог організаційної спілки ЦПУЕ. Новий статут опрацьовує Організаційна Комісія за вказівками загальних зборів. Рішено рівнож оформити кілька місцевих відділів, як побудови товариства другого ступня.

Загальні Збори наділили почесною золотою лісницькою відзнакою проф. д-ра Бориса Іваницького, тепер Ректора УТГІ, і дипл. інж. Богдана Личаківського, за їх особливі заслуги для української лісівницької справи.

Новий виділ очолює як голова дипл. інж. В. Личаківський. Дальші члени виділу є: дипл. інж. Олександер Гайдай, заст. голови, лісн. Іван Кузич, секретар Осип Винник, скарбник та члени виділу Яримович Роман, Вергун Роман і Драганчук Микола. Головою наукової комісії обраний інж. Кобринський.

З днем 1-го січня 1948 р. перенесено централю ОБУЛІД-у з Берхдесґадену до Реґенсбурґу, адреса якого є: ОБУЛІД, Реґенсбурґ, Ґанґтоферзідлюнґ.

Перенесення Централі до Реґенсбурґу обумовлено двома причинами: перше, — існування при УТГІ в Реґенсбурзі окремого лісового факультету та більшого скупчення лісників і деревників в цьому місті і друге, несприятливі умови в Берхтесґадені.

Реґенсбурґ, дня 5. 2. 1948.

Лісн. Іван КУЗИЧ.

Хто шкодить скитальцям?

(Від нашого кореспондента)

Загалом наші земляки в Канаді дуже прихильно поставились до скитальців і не лише словом та співчуттям, але й ділом. Доказом цього — надсилання сотень афідавітів та багатьох харчових та одягових пачок, які рідні і знайомі і навіть чужі люди висилали і висилають скитальцям, а також постійно роблять збірки на допомогу нашим людям у Німеччині. Відколи зачали скитальці напливати до Канади, відтоді допомогова акція ще більше посилилася. Немає жадного свідомого українця, який би хоч малою лептою не спричинився б до благородної справи допомоги своїм братам. Є такі одиниці, що самі від себе висилають десятки пакунків й інших до цього спонукують.

Так само, дякуючи канадійським землякам, багато скитальців сьогодні вже живуть і працюють у Канаді і дають собі раду разом з родинами. Тут, в Канаді, відбуваються перші знайомства наших канадійців із скитальцями, тут і зроджується та добра і зла слава про них. Окремі з них часом роблять багато шкоди і сорому всім українцям своїм поводженням і вчинками. Досить сказати, що вже знайшлися такі дівчата, що запізналися з тутешніми комуністами, які, зрозуміло, доведуть їх і до комуністичних організацій. В околиці Торонто одна з дівчат уже зійшлася з комуністом. З другого боку, інша дівчина, досить свідома і добра патріотка, посварилася із своєю господинею, англійкою, і в сварці ніби нарікала на Канаду, на уряд і лаяла всіх канадійців. Господиня подала скаргу до уряду. Провадиться слідство. Не зважаючи на висліди, що будуть, це вже принесло чимало прикростей українському загалові й організаціям. Між скитальцями, особливо між лісовими та іншими робітниками, також знайшлося кілька одиниць, що стали на послуги комуністів. І це факт. Між цими робітниками знайдено літературу комуністичного харктеру, вони її дістали із скитальщини. Провадиться також слідство. Влада скликала нараду в цій справі. Були і наші представники, які дістали закид від уряду, бо українські комітети в Канаді запевняли, що скитальці — це певний національний елемент, що між ними нема комуністів, тим часом поліція їх знаходить і між скитальцями. Та влада добре пильнує за комуністами, бо й своїх має досить, тому не хоче ще й чужих із скитальців.

Один фармер спровадив із скитальщини свого товариша з родиною, разом 4 особи, примістив їх у себе, дав мешкання, харчі і роботу. За роботу платив фармер по тутешніх цінах і норма. Ця родина відробила кошти афідавітів, і восени, серед найбільшої господарської праці покинула роботу і від'їхала до міста до фабрики. А фармер залишився без робітників і поніс великі страти у своєму господарстві. Інший знайомий фармер, що має гарну пасіку, хотів спровадити до себе одного пасічника із скитальщини, який давав оголошення в часописах. Фармер поробив деякі заходи у справі переїзду і дістав дозвіл від влади. Але пасічник поставив вимоги: 8 годин праці і платити по одному доляру за годину. Пасічник, звичайно, залишився в таборі ДП.

Такі випадки поведінки наших людей дуже шкодять справі переселення і допомоги. Ці люди є найгірші шкідники і вороги скитальській справі. Тому вважаю, що скитальські організації, а також таборові проводи мусять на це звернути якнайпильнішу увагу, щоб хоч надалі подібні скитальці не плямували доброго імени українців і не шкодили самі собі. Цього вимагає наша національна справа.

Ст. ПАЛАДІЙЧУК.

Реґенсбурґ, дня 6. 2. 1948

Об'єднання Українських Лісників і Деревиків „Обулід"

Комунікат

Головний Виділ ОБУЛІД-у подає своїм членам до відома, що з днем 1 січня ц. р. переніс свій осідок до Реґенсбурґу і його теперішня адреса є: ОБУЛІД, Реґенсбурґ, Ґанґгоферзідлюнґ.

Головний виділ просить всіх членів подати окремою листівкою свою теперішню адресу, бо багато листів адресованих на старі адреси, вертаються. Рівнож належить відворотно подати дату і місце народження тих членів родини, яких в разі евентувальної еміґрації задумує з собою забрати.

Рівночасно Головний Виділ просить своїх членів вплачувати вкладку на біжучий рік. Впертих, що з членською вкалкою затягають за милулий рік і не платять за біжучий, Головний Виділ викреслить з днем 1. квітня 1948 з реєстру членів.

За Головний Виділ ОБУЛІД-у
Інж. Б. ЛИСАКОВСЬКИЙ
Голова

Лісн. І. КУЗИЧ
Секретар.

У. Т. Г. І.
сектор авдиторного високошкільного навчання

Українського Техн чно-Господарського Інституту в Реґенсбурзі-Мюнхені

оголошує від 15 лютого 1948 року

ВПИС СТУДЕНТІВ НА ДІЮЧІ ЛІТНІ СЕМЕСТРИ

академічного року 1947/48, а саме:

на 2, 3, 4 сем. Аґрон. Лісов. Факультету (Реґенсбурґ)
на 6, 8 сем. Аґрономічного й Лісового відділів (Реґенсбурґ)
на 2, 4, 6 сем. Ветеринарного Факультету (Мюнхен)
на 2, 4, 6 сем. Будівельн. відділу Інж. Ф-ту (Реґенсбурґ)
на 2, 4 сем. Хеміко-Технол. відділу Інж. Ф-ту (Реґенсбурґ)
на 2 сем. Електротехн. відділу Інж. Ф-ту (Реґенсбурґ)
на 1, 2, 3, 4, 6 сем. Фармацевтичного відділу (Мюнхен)
на 2, 4, 5, 6 сем. Економічного Факультету (Реґенсбурґ).

Якщо на якийсь семестр, що тут не зазначений, зголоситься більша кількість бажаючих, то буде розпочатий ще й той семестр.

Дійсними студентами можуть бути особи з закінченою середньою освітою. Для впису на другий і дальші семестри до прохання треба долучити, крім матурального свідоцтва, ще й документи про закінчення відповідних попередніх семестрів на інших подібних рівнозначних високих школах.

Вписове становить 20 н.м., а студійне 250 н.м. за семестр.

Проспект з програмами, правилами та плянами навчання висилається інтересантам після одержання його коштовности — 15 н.м.

Термін впису закінчується 15 березня 1948 р.

Прохання подавати на ім'я РЕКТОРА У. Т. Г. І. в канцеляріях:

1. Ukr. Techn. Wirtsch. Institut, Regensburg, Ganghofer-Siedlung, Heyse-Straße 2.
2. Ukr. Techn. Wirtsch. Institut, Abteilung in München, München-Ramersdorf, Führichstraße 53/II.

Загальні збори Філії СУЖ в Реґенсбурзі

31 січня 1948 відбулися в Реґенсбурзі Річні Загальні Збори Філії СУЖ на область Нідербаєрн, Оберпфальц і Міттельфранкен. Звіт Управи Філії СУЖ був багатий на факти і збори прийняли його з великим задоволенням — висловлюючи уступаючій Управі щиру подяку.

До нової Управи Обласної Філії СУЖ були поновно вибрані: Головою — д-р Степан Росоха, секретарем — Василь Онуфрієнко. Нові члени Управи: заступник голови — Антін Демкевич-Добрянський, скарбник — Кость Гіммельрайх, член — Василь Ржевський. Кандидати до Управи: інж. Ніна Синявська, Леонід Лиман. До Контрольної Комісії поновно вибраний проф. Микола Угрин-Безгрішний. Нові члени: інж. Спиридон Довгаль і проф. Віктор Приходько; канд. реж. Юрій Григоренко.

Вже появилося 2—3 ч. ч.

„УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ"

педагогічно-громадичного журналу, з таким змістом: Учитель-громадянин і засади його праці. — Виховні цілі і засади. — Сучасні наші виховні потреби. — Навчання в лучених (двокомплектних) клясах. — Зразки щоденних плянів навчання в лучених двокомплектних клясах. Чотири ступені навчання історії. — Українське фахове шкільництво на еміґрації. — Рецензії шкільних підручників. — Нові підручники і посібники. — Ціна цього подвійного числа 32 стор. тільки 3 НМ. Для книгарень і кольпортерів 15% опусту. — На складі є ще і 1 ч.

Замовляти на адресу:

В. Чередарчук, Авґсбурґ, Сомме-Казерне, бльок IV/65

328 — 1

Спілка „Українське мистецтво"

кооп. з обм. пор. в Реґенсбурзі

має на складі та висилає поштою такі книжкові новини:

1) А. Кащенко.	В запалі боротьби. Іст. повість, 192 ст.	10	марок
2) Ф. Мелешко.	Три покоління. Повість, 195 ст.	12	„
3) В. Домонтович.	Д-р Серафікус. Роман, 176 ст.	9	„
4) С. Руданський.	Співомовки	6	„
5) Ю. Косач.	День гніву. Повіст про 1648 рік, 136 ст.	7	„
6) Ф. Дудко.	Війна	8	„
7) А. Чайківський.	На уходах ч. I і II. Іст. повість, по	6	„
8) Українське мистецтво. Альманах. УСОМ ч. 2		15	„
9) К. Яворський, В. Росович	Навздогін за ворогом	8	„
10) О. Ган.	Трагедія М. Хвильового	8	„
11) В. Бінкевич.	Партія НКВД	2	„
12) В. Ефер.	Заколот атомів. Фантаст. повість	10	„
13) А. Кащенко.	Славні побратими	4	„
14) А. Кашенко.	З Дніпра на Дунай	7	„

Крім цього, на складі є багата календарна, дитяча і шкільна література, журнали, зшитки, конверти, словники.

Для шкіл, бібліотек і продавців книжок дається опуст до 20%.

304—1

Оголошення

Управа Спілки Українських Наукових Працівників на Еміґрації прохає всіх наукових працівників, що надіслали анкети для вступу до нашої спілки прислати на нашу адресу (Франкфурт-М., Люґінслянд 1-II) про себе такі додаткові відомості: 1. В яку країну бажаєте переселитися (можна кілька країн в порядку черговости), 2. Склад родини, вік і фах членів родини, 3. Чи є у Вас і членів родини статус ДП, а як є, то чи тільки для еміґрації, чи й для перебування в таборах, 4. Чи маєте афідавіт і до якої країни, 5. Знання мов і в якій мірі, 6. Список головніщих друкованих праць.

Управа Спілки.

ДО ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ ДНІВ

Дм. Чуб „Шевченко в житті" — популярний літературно-публіцистичний нарис, що містить чимало біографічного матеріялу (спогади сучасників: зустрічі, враження, випадки-пригоди, листування, відгуки і т. інше).

Книжка має 48 сторінок великого формату та низку портретів: Шевченка, Жуковського, Репніної, Брюлова та інших. Вартість 4 марки. Придбати можна в усіх книжкових крамницях Мюнхену, Авґсбурґу, Ашаффенбурґу, Реґенсбурґу тощо, а також замовляти на адресу книгарень:

1. Ukrainische Buchhandlung, München, Dachauerstraße 9.
2. Ukrainische Kunst, Regensburg, Ganghofer-Siedlung, Siegfriedstr. 4

335—1

Театральна Студія має змогу прийняти нових кандидатів, які володіють здібностями театрального мистецтва.

Прийняті можуть бути: українці ДП обох статей у віці від 18 до 22 р. із закінченою середньою освітою.

Поштова адреса: Міттенвальд, Jägerkaserne, DP.-Lager, Theater-Studio.

Театральна Студія.

За управу Т. С. Йосип Гірняк.

Богословсько-Педагогічна Академія УАПЦ в Мюнхені оголошує прийом студентів на літній семестр, який почнеться з 10 березня ц. р.

При Академії відкривається також відділ церковної музики, що готує висококваліфікованих диригентів і знавців церковної музики.

Приймаються особи з закінченою середньою освітою.

Заяви з документами (про освіту, про стан здоров'я про сповідь і причастя) подавати на адресу:

München 23, Wilhelmstraße 6-III, Theologische Akademie U. A. O. K.

Ректорат.

УВАГА! УВАГА!

Оголошення

1. Переклад документів з різних мов на англійську, французьку, німецьку і т. д. із засвідченням у німецьких установах.
2. Так само переклад ділової і приватної кореспонденції.
3. Переклад і виготовлення прохань до консульств і установ.
4. Посередництво в справі набуття різних документів від установ колишнього місця осідку або місцевости походження, як ог, метрики, посвідки про шлюб, дипломи тощо.
5. Посередництво під час іспитів у Ремісничій палаті і в справі одержання грамоти майстра, що дає право самостійно працювати в своєму ремеслі.
6. Виконання різних робіт і доручень на друкарській машинці, помножувальних апаратах і в друкарні.

До листів-запитів просимо додавати поштові марки для відповіді.

Dipl.-Ing. Nico van Bert
(14 a) Ulm-Donau
Postamt 2 — US.-Zone

Dr. jur. Robert Endecke
(21 a) Detmold
Postamt 1 — Britische Zone

РОЗШУКИ

— Дгузів розшукує Федір Пестушко. Писати на „Укр. Вісті". 356—6

— Кучабського Богдана (останньо перебував у Ганновері — Весендорф) розшукують: мати, Віра, Юрко та Степан. Писати на „Українські Вісті". 3

— Трофименко Галину, Людмилу Оксану розшукують родичі. Писати на „Українські Вісті". 36—8

— Сина Кочергу Івана розшукує Кочерга Дмитро. Писати на „Українські Вісті". 279—14

— Петро Іглінський, Іван Щепанський! Відізвіться на „Українські Вісті" для Ісакевича. 297—1

— Лесю, Нано, відгукніться! Оксана, Гриць, Михайло. Salzburg, Lehenerkaserne, Zimmer 38, Austria, USA-Zone. 318—2

— Приходька Панька О., Симинченка Власа, Булигу Федора, Коломойця Афанасія, Пилипенка Ілька. Зголоситися на „Українські Вісті" для „С. П." 305—1

— Мірошниченка Івана з родиною, Ефнера Олександра, Дутковського Степана, Грижака Володимира, Андрієвського Анатолія — шукає Віктор Костецький. (24) Heidenau-Tostedt, DP.-Camp, Baracke 102/12, Kreis Harburg. 317—2

— Василь Власюк, Канада, розшукує односельчан із села Черчич, Володимирщина, та знайомих. Писати на адресу: Wassyl Wlasiuk, Wernon, B. C. Canada. 324—1

— Тітку Драбеня Марію Василівну розшукує Володя. Писати: Wlad Katitsch, (13b) Berchtesgaden, Strub „Insula". 342—3

— Братів Лещенка Василя і Лещенка Миколу розшукує Лещенко Іван. Писати на „Українські Вісті". 343—3

— Інженера Шмелева з дружиною Анною Іполітівною і сином шукають мати і сестра дружини. Писати на адресу: Harasymiak Joseph, Bayreuth, Leopold-Kaserne, Block XI, Zimmer 27, Deutschland, USA-Zone. 344—1

— Брата Якова Андрусика з Городка над Дністром шукає брат Михайло Андрусик. Ansbach, Serastbergerstraße 4. 345 2

— Рідних і знайомих з Присівців, повіт Зборів шукає Ольга Лисевич (з дому Бігус). 346—2

— Розшукую брата Єзика Михайла Семеновича 1912 року народження. Відомості прошу надсилати на адресу Feldkirch-Gisingen, Sägerstr. 18, Fr. Odarka Jesek, Voralberg, Oesterreich. 347—2

Рідних та знайомих з села Щевеця (Рава Руська) шукає Гаврилюк Володимир. Hanau a. M., Ukr. Lager. 348—1

— Синів Мерешко Романа та Мерешко Володимира зі Львова розшукує мати Мерешко Михайлина. Mainz-Kastel, Wiesbadenstr. 92, Block IV, Zimmer 125, Lager. 349—1

— Брата Прокофія Жеребцова та знайомих розшукує Митрофан Жеребцов. Mainz-Kastel, Wiesbadenstr. 92, Block IV, Zim. 125, Lager. 350—1

— Хто знав би місце перебування Волоско Олексія з сином Володимиром, сина Глушко Івана 1924 року, — прошу повідомити за винагороду — Глушко Олександра Ашаффенбурґ, Піонірказерне 2/310. 325—2

— Андрія й Ольгу Синюк розшукує Софія Миколаївна. Писати на „Українські Вісті". 326—2

— Друга Хоботова Петра, що працював Швайнгайм, біля Франкфурту, шукає Сидор Олексій — Ельванген (Йагст) ПС IPO 709 Ellwangen (Jagst) PC IRO 709. 331—4

— Родичів із села Червоноволоки — Бовсунівського Григорія з родиною та Левковського Сергія з родиною, що перебували Остсудетенлянд, Фрайвальдау, шукає Посаківській Стефан — Ельванґен (Йагст) PC IPO 709. 330—?

— Хто знає про долю Михайла, Мирослава і Христини Хтей, — повідомте на адресу: Chtiej Wolodymyr, Lager Bathorn über Neuenhaus, Kr. Bentheim (Brit. Zone). 332—2

— Сестру Антоніну Якубівську та дружину Войткевич Ксеню з села Стара Котельня, область Житомир, шукає Якубівський Осип (8) 79 P.O.W. Moorby Camp Revesby near Boston Lines, Great Britain. 334—4

— Петро Харитонович Табацький, 1903, відгукнися до редакції „Укр. Вісті" для Шевченка Макара Михайловича. Всіх знайомих з того району також прошу відгукнутися. 343—2

— Шафран Марію, народжену 17 квітня 1922 р. пошукує брат. Хто б знав дещо про неї, прошу зголосити на адресу „Укр. Вісті". 344—1

— Дітей Івана і Катерину та племінника Дмитра Гоцика розшукує Оксана Сидоренко. Писати: Байройт, Леопольдказерне 1/206. 345—1

— Недовича В., Мартинюка Я., Білявського В. шукає Люба. Писати на адресу Postfach 25, Dillingen a. D. 346—1

Брата Богдана Галія з Носова, Тернопільського воєвідства шукає Влодко Галій. Хто знає щось про нього, писати (14b) Weingarten, Kloster, Lager. 347—1

— Рідні та знайомі з села Голики на Дмитрівщині, відгукніться на адресу: Й. Скиба, DP-Camp 25, Post Heikendorf über Kiel. 348—1

Павло Мирошник і Яків Черниченко, відгукніться на „Укр. Вісті" для Хоменка Анатолія. 349—4

— Рідних та знайомих розшукує Киселева Віра. Писати на „Українські Вісті". 350—3

— Рідних і односельчан з села Велика-Колишеваха (Харківська область) пошукує Шкребець Григорій. Писати на „Українські Вісті". 351—2

— Холошенка Миколу, що перебував 1943 р. місто Герне (Анлійська зона) шукає сестра Зіна. Писати на „Українські Вісті". 352—4

— Дружину Анну Кроссман (Антоніну Романівну Ковалеву) 1914 р. нар. та синів: Кроссмана Андрія 1936 р. та Кроссмана Володимира 1937 року шукає батько. 353—2

— Закарпатських дівчат від 20 до 30 років, а також дівчат із інших місцевостей України, просимо писати на „Українські Вісті" з метою одруження. Тут у Бельгії є багато вільних хлопців. 354 4

— Земляків та знайомих, що працювали на Іванівській селекційній станції (Охтирка) прошу відгукнутися на „Українські Вісті" під ч. 355. 355—2

До всіх передплатників „Українських Вістей"

Ще раз нагадуємо, що часопис висилаємо новим передплатникам лише з 1-го числа відповідного місяця. Тому належну суму, з зазначенням точної адреси, треба надсилати не пізніше 25 числа попереднього місяця, маючи на увазі діставати часопис з 1 го числа нового місяця. Адресу писати обов'язково розбірно і ясно. Бувають неточні адреси, що трапляється через нечітке письмо, а тому часопис не потрапляє до передплатника. Тому прохаємо всіх передплатників надіслати свої адреси ще раз але написані виразно — друком.

Адміністрація.

Вийшла з друку й поступила в продаж нова книжка:

ВОЛ. РУСАЛЬСЬКИЙ

Сміх Іскаріота

Новел

Ціна 5 нім марок.

Набувати:

Kos, München, Rosenheimerstr. 46 a

Гуртовим замовцям знижка. 342-1

НОВИНА В ПОВОЄННІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Федір Дудко:

„ВІЙНА"

Набувати у всіх книгарнях. Ціна 8 нм.

Головний склад:

Гуртовня Паперу, (13 б) Авґсбурґ,

Шпітальґассе 5, Тел. 6504. 329—2

Видавнича Спілка
„УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ"
РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ.
Головний редактор Ів. БАГРЯНИЙ.

Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу невміщених дописів листується лише в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресувати не окремим редакторам, а Редакції:

Redaktion «Ukrainski Wisti»
Neu-Ulm, Ludwigstraße 10.

Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму — Бльок „А" від 8—12 год. щоденно, крім суботи.

Autorized by European Command Civil Affairs Division APO 757 — AG 383.7 — GEC-AGO — 14. July 1947

Druck: Ukrainische Zeitung, Neu-Ulm, Ludwigstraße 10.